

Sortförsök i matpotatis

Forskningsledare Jannie Hagman, SLU, Uppsala

E-post: jannie.hagman@vpe.slu.se

Sammanfattning

Under sommaren 2009 genomfördes sortförsök med tio nya matpotatissorter; Ballerina, Faxe, Isle of Jura, Labella, Lanorma, Laperla, Leoni, Maestro, Perlo samt Senna, från sortföreträdarna Agriconordic AB, Danespo och Stubbetorp potatis HB. Sorterna provades vid två kvävenivåer, 80 respektive 120 kg N per hektar. Skördenivån i Skåneförsöket var hög med en genomsnittlig skörd på 49 ton per hektar. Absolut högst skörd gav sorten Laperla med 65 ton per hektar. Den högre kvävegivan gav en högre skörd. I en del fall ökade skörden genom en större andel stora knölar, men sorterna Bintje, Ballerina, Faxe, Labella, Perlo och Senna gav en högre skörd i knölfractionen 40-60 mm.

Försöksupplägg

I försöksserien L7-711N provas olika matpotatissorter. Syftet är att utvärdera nya potatissorters odlingsvärde under svenska förhållanden. Under sommaren 2009 minskades antalet försök för att ge utrymme för en utökning av försöksplanen till två kvävenivåer, 80 respektive 120 kg N per hektar. Försöken låg i Skepparslöv, Eldsberga och Götala.

I år provades tio nya potatissorter och alla fanns representerade på samtliga försöksplatser. Försöken finansierades, utöver hushållningssällskapen, av sortföreträdarna Agriconordic AB, Danespo och Stubbetorp potatis HB. Resultatbearbetning genomfördes av SLU.

Hushållningssällskapen ansvarade för utläggning och skötsel av försöken.

Sortförsök är ett verktyg för att under standardiserade förhållanden jämföra olika potatissorter med en eller fler mätare. Försöksupplägget passar inte alla ingående sorter, men försöken ger en god bild av de ingående sorternas avkastningsnivå. Resultaten ger också viktig information om hur man ska gå vidare för att anpassa odlingen specifikt för den enskilda sorten. Sättavstånd, skördetidpunkt och gödslingsnivå är exempel på odlingsåtgärder som inte är specifikt sortanpassade men genom att titta på försöksresultaten kan man dra slutsatser om kvävenivå, kortare/längre plantavstånd och tidigare/senare blastdödning. Här redovisas resultaten från försöket i Skepparslöv i Skåne.

Försöket var utlagt som ett tvåfaktoriellt, randomiserat blockförsök med fyra upprepningar. Kvävenivåerna, 80 respektive 120 kg N per hektar, låg på storrutor och de elva sorterna låg på smårutor. De nya sorterna var Ballerina, Faxe, Isle of Jura, Labella, Lanorma, Laperla, Leoni, Maestro, Perlo samt Senna. De jämfördes med mätaren Bintje.

Försöket låg på en mullfattig lerig sand med fosfor klass V och kalium klass III. Fosfor och kalium tillfördes enligt markkarta; 34 kg fosfor och 132 kg kalium per hektar. Försöket sattes den 30 april med ett rad- och sättavstånd på 75 respektive 25 cm. Sommaren 2009 var ganska torr och försöket vattnades fyra gånger.

Resultat

Uppkomsten skedde 27 till 35 dagar efter sättning. Det var en bra uppkomst med jämnt bestånd i alla försöksled. I genomsnitt var planttätheten 5,2 plantor och 20,5 stjätkar per m². Snabbast uppkomst hade Leoni, medan Isle of Jura kom några dagar senare. Försöket blastdödades den 31 augusti, men då hade alla sorter en naturlig nedvissning på minst 90 procent. Sorterna Leoni, Labella och Ballerina hade den snabbaste mognaden och var nästan helt nedvissnade i slutet av juli.

Skördenivån i försöket var hög med en genomsnittlig skörd på 49 ton per hektar. Absolut högst skörd gav sorten Laperla med 65 ton per hektar, men då var nästan hälften av knölna större än 60 mm. Andra sorter med högre avkastning än mätaren Bintje var Faxé, Senna och Perlo. En kvävegiva på 120 kg per hektar gav en signifikant högre totalskörd, men om man tittar på skördenivån i fraktionen 40-60

mm fanns det ett samspel mellan sort och kvävegödsling. Sorterna Bintje, Ballerina, Faxé, Labella, Perlo och Senna gav en högre skörd i fraktionen 40-60 mm vid den höga kvävenivån.

Kvalitet

Kvalitetsanalys genomfördes på ledvisa prover av SMAK. Kokanalys gjordes på 50 knölar. Sjukdomsanalys gjordes på ett prov på tio kg och resultaten redovisas som viktsprocent för de olika sjukdomarna och skador.

Kokkvaliteten var generellt mycket bra för alla sorter. Den specifika vikten varierade mellan 1,063 och 1,096. De olika kvävenivåerna hade ingen inverkan på den specifika vikten. När det gäller sjukdomar fanns det en del skorv, skalmissfärgningar och skalåterbildning (Tabell 1). Det fanns en svag tendens att frekvensen skorv, skalmissfärgningar och skalåterbildning var något högre vid den höga kvävegivan.

Tabell 1. Resultat från graderingar i fältförsöket och kvalitetsanalyser på knölprover. Nedvissning och mognad, antal stjätkar per m², specifik vikt samt gradering av skador och sjukdomar i viktsprocent. Genomsnitt över två kvävenivåer

	Nedvissn. 15 juli	Antal stjätkar per m ²	Specifik vikt	Skorv %	Skalmiss- färgning %	Skalåter- bildning %
Bintje	0	19,6	1,095	12,8		
Ballerina	21	21,7	1,079		2,7	4,0
Faxé	11	26,0	1,083	3,2	12,2	
Isle of Jura	0	15,9	1,092		2,7	0,9
Labella	21	19,7	1,083	26,9		
Lanorma	8	16,8	1,092	8,6		0,8
Laperla	18	19,0	1,066	18,5	6,1	5,7
Leoni	34	21,1	1,083	10,9	7,4	
Maestro	10	17,3	1,081	11,0	9,3	4,8
Perlo	11	30,0	1,080	7,2	3,5	
Senna	8	18,0	1,084	4,9		2,6

Sortbeskrivningar

Bintje används som mätarsort i försöken. Det är en medelsen matpotatissort från Nederländerna. Kokkvaliteten är mycket stabil, även vid varierande tillförsel av växtnäringssämnen. Detta är en av anledningarna till att den har behållit sin popularitet under så många år. Bintje är mottaglig för både potatiskräfta och nematoder.

Ballerina är en tidig till medeltidig, gulköttig och fastkokande dansk potatissort. Sorten är kräftresistent men mottaglig för nematoder. I årets försök gav sorten många knölar i fraktionen 40-60 mm, men avkastningen var lägre än för mätaren Bintje. Sortföreträdare är Danespo, Evert Andersson.

Faxe är en medeltidig, fastkokande potatissort från Danmark. Faxe har ovala till långovala knölar med ljusgul köttfärg. Sorten är nematodresistent (Ro 1,4). Faxe hade hög avkastning i årets försök och stor andel knölar i fraktionen 40-60 mm. Sortföreträdare är Danespo, Evert Andersson.

Isle of Jura är en medeltidig, oval och vitskalig matpotatissort från Storbritannien. Sorten är kräftimmun och nematodresistent (Ro 1). Den har även god resistens mot PVY. I årets försök hade Isle of Jura ungefär samma avkastning som mätaren Bintje. Sortföreträdare är Agriconordic AB.

Labella är en tidig, rödskalig, gulköttig och långoval potatissort. Sorten är kräftimmun och nematodresistent (Ro 1). Den hade ungefär samma avkastning som mätaren Bintje i årets försök. Sortföreträdare är Stubbetorp potatis HB.

Lanorma är en medeltidig, rundoval och gulskalig matpotatissort från Nederländerna. Den är kräftimmun och nematodresistent (Ro 1). Sorten hade ungefär samma avkastning som mätaren Bintje, men knölarerna var mer storfalande. Sortföreträdare är Stubbetorp potatis HB.

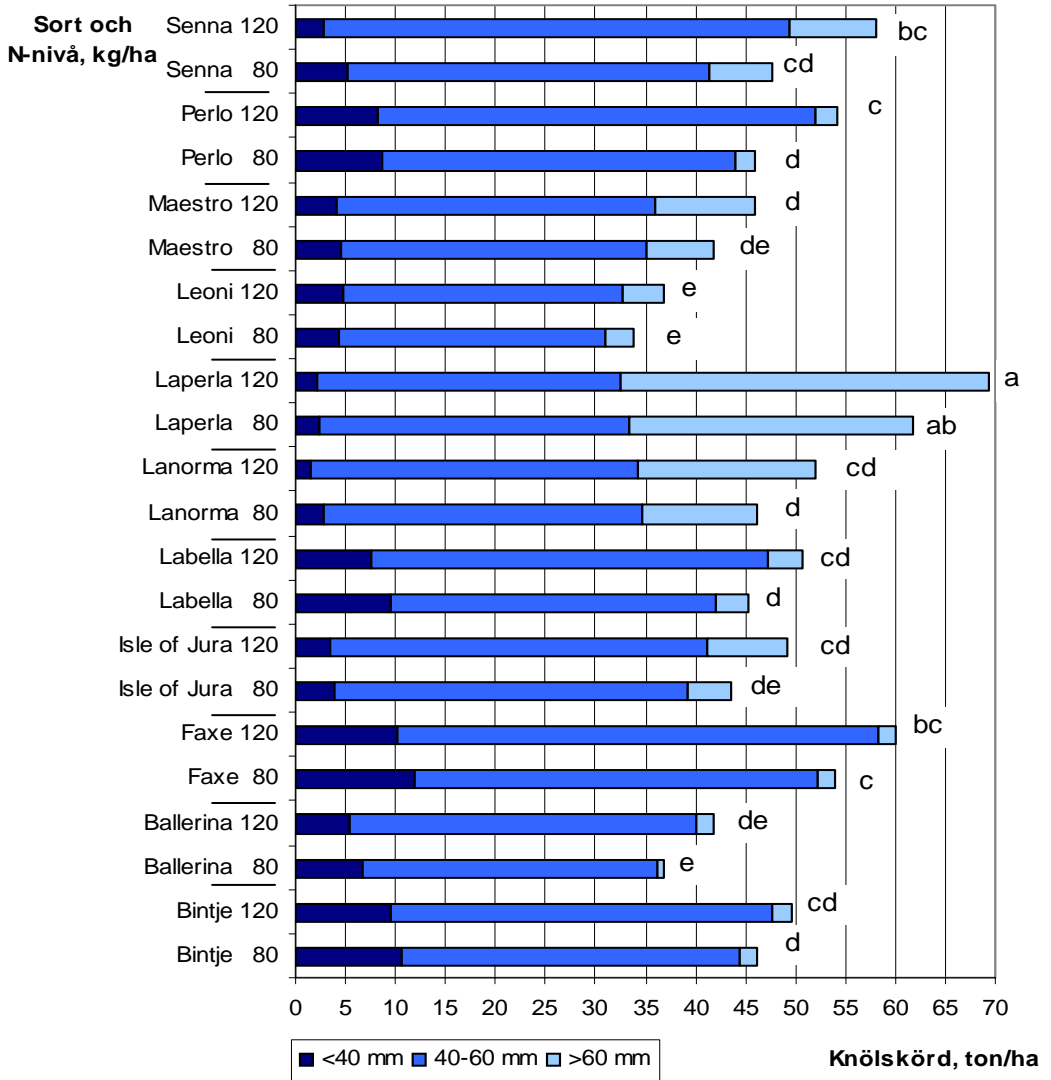
Laperla är en tidig, rundoval och gulskalig potatissort. Den provades för första gången i årets försök. Avkastningen var mycket hög, men en stor andel av knölarerna var större än 60 mm. Sortföreträdare är Stubbetorp potatis HB.

Leoni är en tidig sort med gult kött och gult skal från Nederländerna. Sorten är kräftimmun och nematodresistent (Ro 1). I årets försök gav sorten många knölar i fraktionen 40-60 mm, men avkastningen var lägre än för mätaren Bintje. Sortföreträdare är Stubbetorp potatis HB.

Maestro är en oval och gulskalig fransk potatissort. Sorten är kräftimmun och nematodresistent. Den provades för första gången 2009. Maestro hade en något lägre avkastning än mätaren Bintje. Sortföreträdare är Stubbetorp potatis HB.

Perlo är en tidig och vitblommig svensk-förädlad matpotatissort. Den är oval med gult skal och vit köttfärg. Sorten är motståndskraftig mot kräfta och nematodresistent mot Ro1 och 4. I årets försök hade Perlo samma avkastning som mätaren Bintje, med många knölar i fraktionen 40-60 mm. Sortföreträdare är Agriconordic AB.

Senna är en medeltidig och rödskalig matpotatis. Provades för första gången 2009. I årets försök hade Senna högre avkastning än mätaren Bintje. Sorten gav också en högre skörd vid den högre kvävegivan. Sortföreträdare är Danespo, Evert Andersson.

Figur 1. Knölskörd (ton/ha), total skörd och skörd i fraktionen 40–60 mm, för elva potatissorter vid två kvävenivåer. Genomsnitt av fyra upprepningar. Resultat från ett fältförsök i Skepparslöv sommaren 2009. Skillnaderna mellan sorterna var statistiskt signifikanta, LSD=3,8. Detta indikeras med bokstaven vid stapeln (staplar med samma bokstav är ej signifikant skilda).